

Epidemiologische surveillance van psittacose

Chlamydia psittaci - 2024

Auteurs: T. Lernout¹, C. Catrysse², N. Hammami³, A. Djiena⁴, D. Vanrompay²

¹ Sciensano

² Referentie laboratorium, Universiteit Gent

³ Departement Zorg

⁴ AViQ

Hoofdpunten

- In 2024 werden er in totaal 48 gevallen van psittacose gemeld. Dit is het hoogste aantal geregistreerde gevallen sedert 2013.
- Bij één persoon was er overdracht van mens tot mens, wat zelden voorkomt.
- De reële incidentie van psittacose in België wordt vermoedelijk onderschat, omdat de ziekte vaak mild is, niet herkend wordt of er geen verder microbiologisch onderzoek gebeurt.

Informatiebronnen

- Wekelijkse rapportage van het aantal gediagnosticeerde gevallen door het [netwerk van peillaboratoria](#).
- Gegevens van de verplichte melding.
- Melding van gediagnosticeerde gevallen door het [Referentielaboratorium](#) voor *Chlamydia psittaci* van de Universiteit Gent (data sinds 2015).

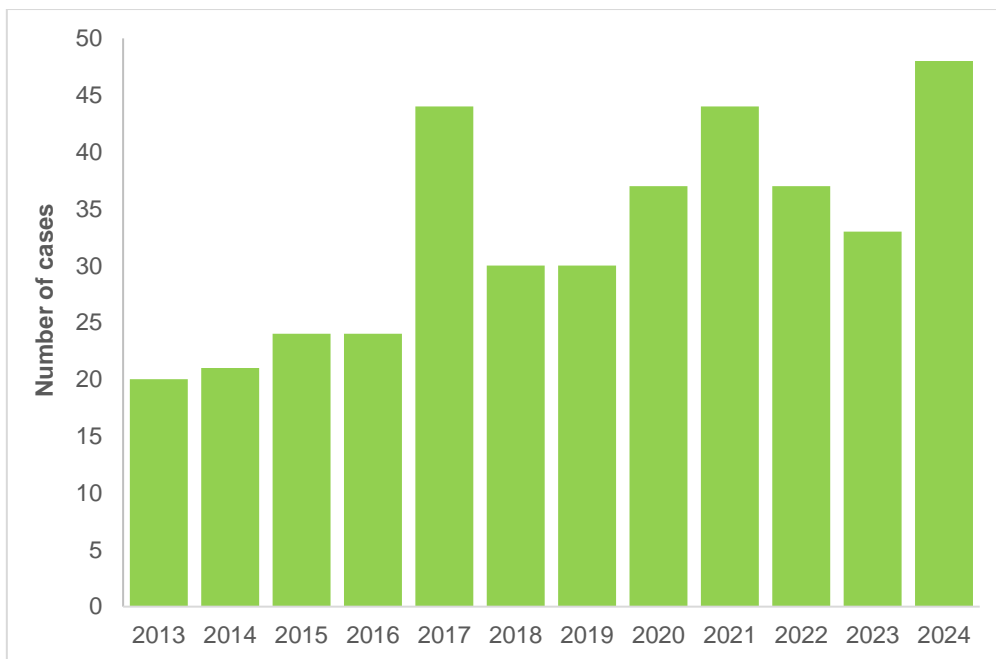
Epidemiologie

- Aantal gevallen: in 2024 werden er in totaal 48 gevallen van psittacose gemeld. Het ging om 39 gevallen gerapporteerd door de peillaboratoria, 16 via de meldingsplicht en vier door het referentielaboratorium; elf gevallen werden door twee verschillende bronnen gemeld. Dit is het hoogste aantal geregistreerde gevallen sedert 2013 (Figuur 1). Er is nog steeds een sterke onderrapportering van gevallen via het systeem van de verplichte melding (melding van 33% van het totaal aantal gerapporteerde gevallen).
- Geslacht: net zoals in de meeste jaren werden er iets meer gevallen geregistreerd bij mannen (56%).
- Leeftijd: spreiding tussen 1 en 86 jaar, met een mediaan van 46 jaar. Dit is lager dan andere jaren.
- Geografische spreiding: net zoals voorgaande jaren woonde de meerderheid van de personen waarvoor er informatie beschikbaar was (n=48) in Vlaanderen (59%), maar dat aandeel was lager dan voorgaande jaren (variërend van 75 tot 98%). Er waren tien gevallen in Wallonië (22%), en negen in Brussel (19%). Vooral de proportie gevallen in Brussel is toegenomen in 2024 (Figuur 2). Het gaat echter om kleine aantallen, waardoor

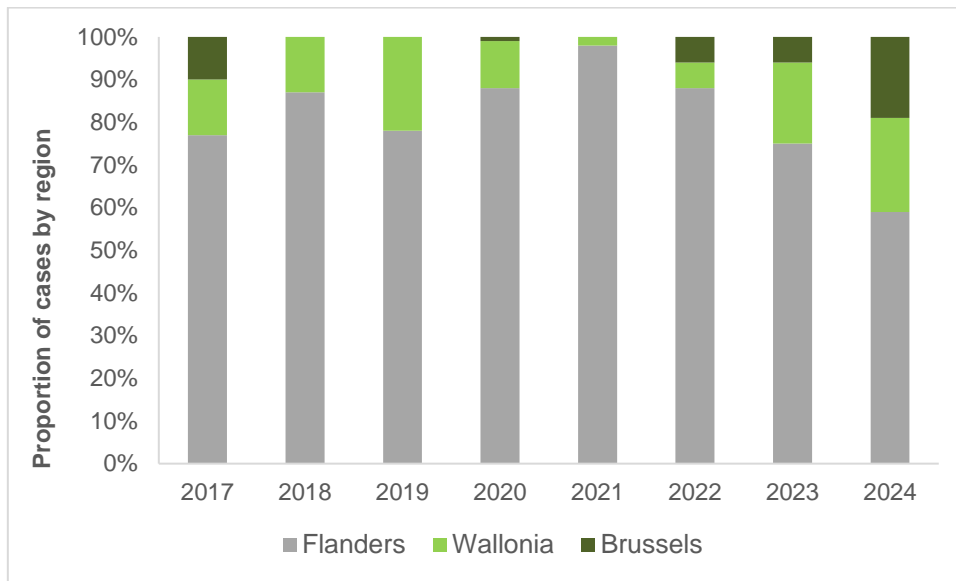
schommelingen mogelijk niet representatief zijn. En de plaats van besmetting kan ook verschillen van de woonplaats.

- Bron van besmetting: informatie over de bron van besmetting was slechts beschikbaar voor elf personen. Algemeen gaat het om geïsoleerde gevallen. Tien personen waren eigenaar van vogels (papegaaien, parkieten, duiven en/of kippen). Eén persoon, een vrouw van 49 jaar, werd vermoedelijk besmet door contact met twee kinderen (pauci- en asymptomatisch), die zelf in nauw contact waren geweest met zieke en gestorven parkieten. Ook bij een Nederlandse collega van de vrouw werd psittacose vastgesteld. De moeder en grootmoeder van de kinderen waren ook symptomatisch, maar de diagnose kon enkel bevestigd worden bij de grootmoeder. De screening in het gezin van de kinderen leverde geen verdere positieve resultaten op. Er kon geen microbiologische match worden uitgevoerd tussen de humane gevallen en de vogels.
- Seizoenstrend: het aantal gerapporteerde gevallen van psittacose door het netwerk van peillaboratoria was in de eerste maanden van 2024 hoger dan het gemiddelde van de voorgaande drie jaren (periode 2021-2023) (Figuur 3). Het gaat wel om kleine aantallen, maar een vergelijkbare trend werd ook in andere landen vastgesteld (zie verder).

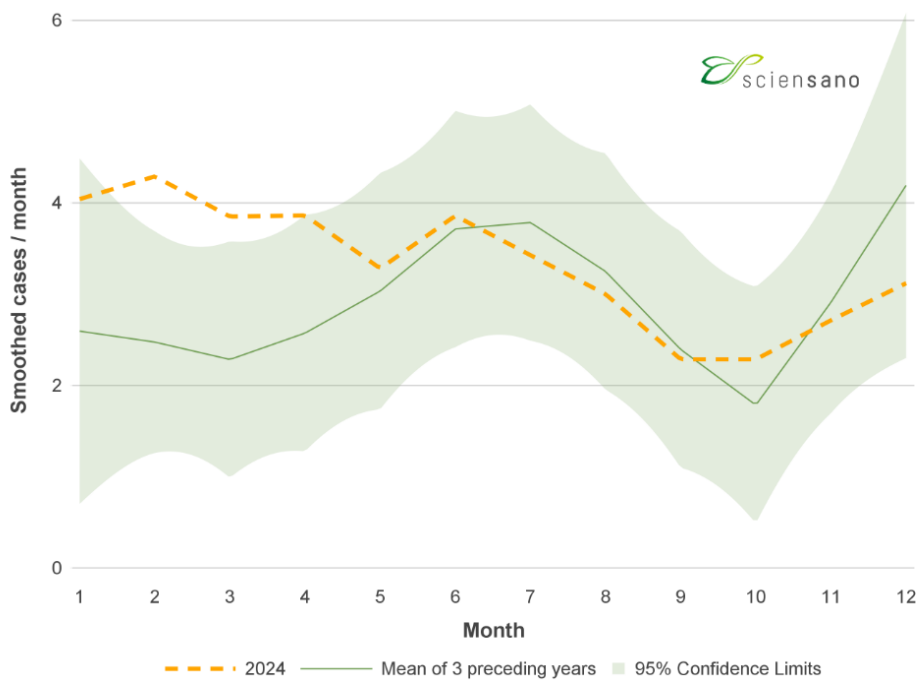
Figuur 1: Aantal gerapporteerde gevallen van psittacose per jaar, België, 2013-2024
(Bron: Netwerk van peillaboratoria, verplichte melding, referentielaboratorium)



Figuur 2: Percentage gerapporteerde gevallen van psittacose per gewest, per jaar, België, 2017-2024
 (Bron: Netwerk van peillaboratoria, verplichte melding, referentielaboratorium)



Figuur 3: Aantal gerapporteerde gevallen van psittacose per maand, België, 2024 vergeleken met het gemiddelde voor de periode 2021-2023
 (Bron: Netwerk van peillaboratoria)



Belang voor volksgezondheid

Psittacose is een wereldwijd voorkomende zoönose veroorzaakt door de bacterie *Chlamydia psittaci*, die van vogels op mensen wordt overgedragen. Transmissie van dier op mens kan vermeden worden door preventieve acties, zoals het dragen van handschoenen en een mondkapje bij contact met mogelijk besmette vogels, het kuisen van kooien met water, enz. Infecties komen vooral voor bij papegaai-achtigen (papegaaien, callopsieten en parkieten) en duiven, maar de bacterie wordt ook vaak aangetroffen bij pluimvee. Onderzoek in 2022 en 2023 door De Meyst *et al.* in de kippenindustrie (kippenboerderijen en slachthuizen) in België heeft aangetoond dat *C. psittaci* alomtegenwoordig is, waarbij 11% van de kippen besmet was, met infecties in 64% van de kippenbedrijven. Bij privé kippenhouders in Vlaanderen was 1,3% van de kippen besmet en bij 5,6% van de 54 geteste kippenhouders werd ook *C. psittaci* DNA gevonden in de keel (De Meyst *et al.*).

Voor één persoon in 2024 werd de bacterie hoogstwaarschijnlijk van mens op mens overgedragen. Dit komt zelden voor, maar werd reeds enkele maal gedocumenteerd. Zo werd in een uitbraak in Zweden in 2013 aangetoond dat één patiënt, die besmet werd door blootstelling aan uitwerpselen van wilde vogels, nadien mogelijk tien andere personen heeft besmet: twee familieleden, een kamergenoot in het ziekenhuis en zeven zorgverleners in het ziekenhuis (Wallensten *et al.*). En bij een uitbraak in China in 2020 met 22 gevallen, werd secundaire en tertiaire overdracht van mens op mens aangetoond door asymptomatische dragers van de bacterie (Zhang *et al.*).

Het aantal geregistreerde gevallen van humane psittacose in België vertoont jaarlijkse schommelingen, met algemeen een toenemende trend. In 2024 werd het hoogste aantal gevallen ooit geregistreerd. Het gaat zowel om een toename van gevallen gerapporteerd via het netwerk van peillaboratoria als via de verplichte melding. Het aantal gevallen gediagnosticeerd door het referentielaboratorium blijft laag en stabiel. Mogelijke hypothesen voor de toename zijn een verhoogde aandacht voor de ziekte en een breder gebruik van PCR testen in een aantal laboratoria.

In een aantal Europese landen, waaronder Denemarken, Nederland, Zweden en Duitsland, werd er eind 2023 en begin 2024 een toename van het aantal gevallen van psittacose vastgesteld, vergeleken met dezelfde periode in andere jaren (WHO). Ook in België werden er begin 2024 meer gevallen gerapporteerd in vergelijking met dezelfde periode in de voorgaande jaren, maar het gaat om een klein aantal gevallen. Er werd geen specifieke oorzaak hiervoor geïdentificeerd.

De reële incidentie van psittacose in België wordt vermoedelijk nog steeds sterk onderschat, waarbij verschillende factoren een rol kunnen spelen. In de eerste plaats vertonen patiënten vaak milde symptomen, waarvoor er geen arts wordt geraadpleegd. Ten tweede wordt de ziekte vermoedelijk nog te weinig gediagnosticeerd doordat artsen er niet aan denken. De ziekte is typisch beroeps gebonden (bv vogelkwekers, dierenartsen, werknemers van pluimveebedrijven,...) of komt voor in bepaalde populaties met recreatieve contacten (bezitters van papegaai-achtigen, duivenliefhebbers, bezoekers van vogelshows,...). Maar incidentele blootstelling van de algemene populatie aan besmette vogels is ook mogelijk. Tenslotte worden tests op *C. psittaci* vaak niet opgenomen in de microbiologische routinediagnostiek bij een pneumonie. Een aantal laboratoria gebruiken *C. psittaci* moleculaire diagnostische testen in panels voor “community acquired pneumonia”, maar dit zou meer uitgebreid moeten worden, om een duidelijker beeld te kunnen hebben van de problematiek

van psittacose in ons land. Deze testen worden echter niet terugbetaald door de ziekteverzekering in België.

Meer informatie

- De Meyst A, De Clercq P, Porrez J, Geens T, Braeckman L, Ouburg S *et al.* Belgian Cross-Sectional Epidemiological Study on Zoonotic Avian *Chlamydia* spp. in Chickens. *Microorganisms*. 2024 Jan 18;12(1):193.
- Wallensten A, Fredlund H, Runeheden A. Multiple human-to-human transmission from a severe case of psittacosis, Sweden, January-February 2013. *Euro Surveill*. 2014 Oct 23;19(42):20937. doi: 10.2807/1560-7917.es2014.19.42.20937.
- World Health Organisation (WHO). Disease Outbreak News. Psittacosis – European region. 5 March 2024. Beschikbaar via: <https://www.who.int/emergencies/disease-outbreak-news/item/2024-DON509>
- Zhang Z, Zhou H, Cao H, Ji J, Zhang R, Li W *et al.* Human-to-human transmission of *Chlamydia psittaci* in China, 2020: an epidemiological and aetiological investigation. *Lancet Microbe*. 2022 Jul;3(7):e512-e520. doi: 10.1016/S2666-5247(22)00064-7.
- Zorg en Gezondheid. Richtlijn psittacose. Beschikbaar via: https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/2022-04/Psittacose_2019.pdf